

16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2545.

17. European Parliament resolution of 11 February 2021 on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0050_EN.html

18. Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства: Закон України від 15.12.2010 р. № 2787-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 170.

19. Про приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії (IRENA): Закон України від 05.12.2017 р. № 2222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 2. Ст. 6.

20. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/rozvytok-mistsevoho-samovyraduvannya/rejestr/rejestr/>.

21. Меморандум про взаєморозуміння: рік після підписання. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/press-release/749203.html>.

22. Слова на вітер: як виконання меморандуму з інвесторами позначилося на вітровій енергетиці. URL: <https://sk.ua/uk/publications-uk/vitrova-energetika/>

23. Графік проведення «зелених» аукціонів. URL: <https://expro.com.ua/novini/mnenergo-diskutu-nad-varantami-provedennya-zelenih-aukconv-u-2021r>

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.3.23>

ТЕРЕХОВА О.Ю.

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ ОКРУЖНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ ЯК НАПРЯМ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

EVALUATION OF THE WORK OF DISTRICT ADMINISTRATIVE COURTS IN UKRAINE AS A DIRECTION OF ITS IMPROVING

Стаття присвячена вивченню особливостей сучасного стану оцінювання роботи окружних адміністративних судів в Україні та визначенню напрямів його удосконалення. З'ясовано, що у науковій доктрині сьогодні виокремлюють «оцінювання ефективності судової системи», «кваліфікаційне оцінювання суддів», «оцінювання ефективності роботи суду» тощо, тоді як у Законі України «Про судоустрій та статус суддів» згадується виключно про «кваліфікаційне оцінювання суддів». Розкрито показники базового та комплексного оцінювання роботи суду, що визначені рішенням Ради суддів України. Наголошено на тому, що показники базового оцінювання роботи суду не стосуються його адміністративної діяльності, натомість вона охоплюється модулем «Судове адміністрування», який є складником додаткового комплексного оцінювання роботи суду. Розглянуто процедуру проведення комплексного оцінювання роботи суду. Зроблено висновок про доцільність не лише затвердження рішенням зборів суддів плану дій щодо вдосконалення роботи суду, розробленого на основі діагностичного звіту за результатами проведеного оцінювання, але й визначення переліку осіб, відповідальних за виконання хоча б окремих пунктів такого плану. Вказано на одночасне існування поряд з процедурою оцінювання роботи суду також щоквартального аналізу діяльності суду, що здійснюється

© ТЕРЕХОВА О.Ю. – аспірантка кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки (Сумський державний університет)

за методикою, затвердженою Наказом Державної судової адміністрації України. Наголошено, що аналіз діяльності суду є формальною процедурою, яка констатує ефективність чи неефективність діяльності суду, зокрема відсутні належні заходи з оптимізації використання наявних у судів ресурсів чи навпаки – надання судам додаткових ресурсів у разі їх недостатності, для забезпечення здійснення покладених на них завдань з відправлення правосуддя. Зроблено висновок про доцільність розмежування процедур оцінювання роботи та аналізу діяльності суду в Законі України «Про судоустрій та статус суддів».

Ключові слова: суд, оцінювання, аналіз, показник, ефективність, голова суду, робоча група, Державна судова адміністрація України.

The article is devoted to the study of the peculiarities of the current state of evaluation of the work of district administrative courts in Ukraine and to determine the directions of its improvement. It was found that the scientific doctrine distinguishes between “evaluation of the efficiency of the judicial system”, “qualification evaluation of judges”, “evaluation of the efficiency of the court”, then the Law of Ukraine “On the Judiciary and the Status of Judges” mentions only “qualification evaluation of judges”. The indicators of basic and complex evaluation of the court’s work determined by the decision of the Council of Judges of Ukraine are revealed. It is emphasized that the indicators of the basic evaluation of the court’s work do not relate to its administrative activity, instead it is covered by the module “Judicial Administration”, which is part of an additional comprehensive evaluation of the court’s work. The procedure of conducting a comprehensive evaluation of the court’s work is considered. It was concluded that it is expedient not only to approve by the decision of the council of judges an action plan to improve the court’s work, developed on the basis of a diagnostic report on the results of the assessment, but also to determine the list of persons responsible for implementing at least some items. It is pointed out that along with the procedure of evaluating the court’s work, there is also a quarterly analysis of the court’s activity, which is carried out according to the methodology approved by the Order of the State Judicial Administration of Ukraine. It is emphasized that the analysis of court activity is a formal procedure that ascertains the efficiency or inefficiency of court activity, in particular, there are no appropriate measures to optimize the use of resources available to courts or provide additional resources to courts if they are insufficient to ensure their tasks. administration of justice. The conclusion on expediency of delimitation of procedures of evaluation of the court’s work and the analysis of activity of court in the Law of Ukraine “On the Judiciary and the Status of Judges” is made.

Key words: court, evaluation, analysis, indicator, efficiency, chairman of the court, working group, State Judicial Administration of Ukraine.

Вступ. Сьогодні питання оцінювання діяльності органів державної влади розглядається невіддільно від його правового статусу, оскільки дозволяє не лише оцінити результат виконання останніми своїх завдань та функцій, визначених нормами чинного національного законодавства, але й виявити наявні прогалини для формулювання у подальшому напрямів їх усунення. Особлива увага, як свідчать наукові праці Р.М. Аюпової, О.Ю. Іванченко, М.Б. Кравчик, Л.М. Москвич, І.В. Петренко, О.В. Сердюк, І.М. Соловійова та інших, присвячена питанню оцінювання діяльності судів. Водночас, зважаючи на існуючу систему судоустрою, діяльність окружних адміністративних судів не є винятком. По-перше, від їх діяльності як органу відправлення правосуддя залежить справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин, що є важливим з огляду на інтеграцію України до Європейського Союзу. По-друге, виконання уповноваженими суб’єктами суду покладених на них завдань з організаційного, фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення діяльності суду позначається на стані відправлення правосуддя цим судом. Зважаючи на викладене, під час оцінювання діяльності суду має братися до уваги не лише судовий, а й адміністративний складник його роботи.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення особливостей сучасного стану оцінювання роботи окружних адміністративних судів в Україні, а також визначення напрямів його удосконалення.

Результати дослідження. Сьогодні категорія «оцінювання» в юридичній науці є дискусійною. Л.Л. Приходченко тлумачить оцінювання як систематичний процес порівняння діяльності та/чи результатів виконання програми або політики із цілями, завданнями, комплексом явних або неявно виражених стандартів з метою внесення необхідних адміністративних чи політичних змін [1, с. 504]. Навіть більше, трапляються поняття «оцінювання» та «оцінка». ОЕСР використовує поняття «оцінювання розвитку діяльності» як систематичну й об'єктивну оцінку поточних або завершених проєктів, програм або політики, їх розробки, впровадження та результатів [2, с. 75–76].

Сьогодні Л.М. Москвич виділяє оцінювання ефективності судової системи, пропонуючи оцінювати її за критеріями, які: відбивають стандарти організації судової системи; дають змогу оцінити якість функціонування суду, пов'язану з досягненням позитивних цілей правосуддя; відзеркалюють стандарти професіоналізму суддів і працівників суду; допомагають оцінити рівень легітимності інституту суду в суспільстві [3, с. 90].

У науковій доктрині трапляються підходи до оцінювання суддів. Так, О.З. Хотинська-Нор звертає увагу на «кваліфікаційне оцінювання суддів» як одне із нововведень судової реформи [4, с. 152]. Водночас Закон України «Про судоустрій та статус суддів» також містить поняття «кваліфікаційне оцінювання суддів». О.В. Сердюк також поряд із оцінкою якості професійної діяльності конкретного судді, яка є елементом ключових кадрових процедур у формуванні суддівського корпусу, виділяє оцінку якості роботи суду як елемент адміністрування діяльності судів у рамках єдиної судової системи, окремих юрисдикцій, апеляційних округів чи окремих судів [5, с. 37]. Розмежування кваліфікаційного оцінювання суддів та оцінювання роботи судів свідчить, що оцінювання роботи суду не має на меті оцінку роботи окремих суддів.

У міжнародній практиці виокремлюють поняття «оцінювання якості роботи суду», що передбачає: внутрішню оцінку (як «самооцінка суддів»), що відбувається в межах судової системи за допомогою методів, релевантних системі організації та координації судової системи; зовнішню оцінку діяльності судів державою чи громадським суспільством [6, с. 17].

М.Б. Кравчик виділяє оцінювання ефективності роботи суду та визначає, що його метою є вдосконалення організації роботи суду, зокрема підвищення продуктивності, ефективності та якості судових процедур. Відповідно до мети завдання оцінювання ефективності полягають в отриманні інформації про поточну ситуацію; визначенні пріоритетів для змін; моніторингу інновацій, оцінці їх результативності та ефективності; оцінюванні відповідності роботи суду наявним стандартам і нормативам [7, с. 187].

Сьогодні у Рішенні Ради суддів України № 28 від 02.04.2015 р. йдеться про «оцінювання роботи суду», яке передбачає два рівні: базове та комплексне оцінювання роботи суду. Базове оцінювання суду, на відміну від комплексного, згідно із затвердженими Рішенням Ради суддів України показниками обов'язкове. Своєю чергою комплексне оцінювання є лише рекомендованим додатковим засобом сучасного судового адміністрування, яке доцільно проводити один раз на три роки, але це не перешкоджає судам проводити таке оцінювання щорічно або один раз на два роки [8].

Відповідно до Рішення Ради суддів України «Про застосування системи оцінювання суду (СОПС)» № 53 від 17.09.2018 р. наслідком комплексного застосування компонентів Системи оцінювання роботи суду (СОПС) має бути виявлення реальних потреб кожної судової установи для забезпечення належних умов роботи суддів і працівників апарату кожного суду та вжиття заходів, спрямованих на задоволення цих потреб [9].

Варто відмітити, що базові показники оцінювання роботи суду, передбачені Рішенням Ради суддів України № 28 від 02.04.2015 р., загалом не стосуються адміністративної діяльності суду, зокрема: кількість і відсоток справ і матеріалів, загальний строк проходження яких триває понад один рік; відсоток розгляду справ; середня кількість розглянутих справ та матеріалів на одного суддю; середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді в звітний період у розрахунку на одного суддю; середня тривалість розгляду справи; проведення опитувань громадян – учасників судових проваджень щодо їх задоволеності роботою суду; публікація результатів опитувань громадян – учасників судових проваджень на вебсторінці суду; рівень задоволеності роботою суду учасниками судового розгляду за результатами опитування, що проводиться за уніфікованою методологією; відсоток громадян – учасників судових проваджень, які проводять роботу суду на «добре» та «відмінно» [10, с. 16–19]. Узагальнивши їх, Р.М. Аюпова робить висновок, що наявна система оцінки роботи суду змістовна і містить показники, необхідні для отримання достовірних даних про діяльність судових органів, що здійснюють господарське правосуддя [11, с. 193].

Сьогодні базові показники роботи за 2020 рік розміщені також на сайті Сумського окружного адміністративного суду, але якщо порівняти показники базового та комплексного оцінювання, то очевидно, що оцінювання роботи суду за переліком базових показників, яке є обов'язковим, спрямоване на отримання достовірних даних про здійснення правосуддя, а результати адміністративної діяльності суду цим переліком показників не охоплюється. Але показники модулю «Судове адміністрування» входять до рекомендованого комплексного оцінювання роботи суду. Однак така позиція суперечлива з огляду на взаємозв'язок між належною організацією роботи суду та відправленням ним правосуддя.

Відповідно до Рішення Ради суддів України № 28 від 02.04.2015 р. модуль оцінювання «Судове адміністрування» включає такі показники: рівень задоволеності суддів умовами праці; рівень задоволеності працівників апарату суду умовами праці; оцінка голови суду; оцінка керівника апарату суду; сприйняття ефективності використання ресурсів суду суддями, працівниками апарату; сприйняття ефективності суддівського самоврядування; суб'єктивні показники навантаження суддів; сприйняття якості роботи автоматизованої системи діловодства; сприйняття соціально-психологічного клімату в колективі; об'єктивні показники навантаження суддів; відсоток розгляду справ; кількість та відсоток справ, розгляд яких триває понад один рік; коефіцієнт завершення розгляду справ у вимірі людських ресурсів; час завершення розгляду справ; питома вага оскаржених рішень; питома вага змінених рішень; питома вага скасованих рішень [10, с. 28].

Організація проведення комплексного оцінювання розпочинається з відповідного наказу голови суду, яким визначаються строки проведення, модулі оцінювання та формулюються специфічні завдання, призначаються відповідальні особи або вказується, що проведення оцінювання координує робоча група з оцінювання. Якщо раніше вона була визначена, надаються вказівки окремим посадовим особам чи підрозділам щодо надання допомоги у проведенні опитування. Своєю чергою робоча група, яка є основною ланкою проведення оцінювання роботи судів, розробляє та узгоджує з керівництвом суду план – графік проведення оцінювання, приймає рішення щодо внесення змін та доповнень до стандартного інструментарію дослідження, визначає осіб, відповідальних за основні компоненти оцінювання. Члени робочої групи організують та координують збір необхідних для оцінювання роботи суду даних, забезпечують одночасну перевірку та обробку отриманих даних. По завершенню збору даних робоча група готує проєкт діагностичного звіту з висновками та пропозиціями, який надається для ознайомлення суддями та працівниками апарату суду, обговорюється та затверджується зборами суддів. Окрім висновків та пропозицій, що містяться в діагностичному звіті, робоча група на його основі готує також план дій щодо вдосконалення роботи суду. Вказаний план також обговорюється зборами суддів, які затверджують його та ухвалюють рішення про результати його виконання [10, с. 25–26]. Однак необхідно підкреслити, що рішенням зборів суддів доцільно визначати перелік осіб, відповідальних за виконання хоча б окремих пунктів плану дій щодо вдосконалення роботи суду.

Окрім оцінювання роботи суду, Наказом Державної судової адміністрації України № 286 від 07.06.2018 р. передбачено щоквартальний аналіз діяльності судів, який спрямований на прийняття об'єктивних управлінських рішень щодо покращення стану розгляду судових справ та раціонального використання бюджетних коштів. Відповідно до наказу у процесі аналізу діяльності судів досліджуються два основних аспекти, що характеризують діяльність суду: ефективність розгляду судових справ; відсоток вирішених справ; строк розгляду модельної справи. ефективність використання ресурсів; продуктивність роботи суддів; вартість розгляду модельної справи [12].

Загалом, порівнюючи оцінювання роботи суду та аналіз діяльності суду, варто зазначити, що Закон України «Про судоустрій та статус суддів» не згадує жодну процедуру. Втім, на наш думку, у вказаному нормативному акті має бути розмежовано вказані процедури для уникнення суперечностей та забезпечення єдиного правового регулювання. Оскільки очевидно, що оцінювання роботи суду за базовими та комплексними показниками є різновидом внутрішнього оцінювання, а аналіз діяльності суду – зовнішнім.

Так, Державна судова адміністрація України здійснювала аналіз ефективності роботи місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції починаючи з 2018 року і до I півріччя 2020 року. У сукупності показники, наведені в Наказі Державної судової адміністрації № 286 від 07.06.2018 р., визначали оцінку ефективності роботи суду та його місце у рейтингу. За результатом 2020 року серед окружних адміністративних судів перемогу здобули Харківський окружний адміністративний суд, Чернівецький окружний адміністративний суд та Чернігівський окружний адміністративний суд [13].

Однак І. Черногоренко зазначає: «Візуалізувавши дані, ми зрозуміли, що за методикою та цифрами самої ж держави більшість українських судів або невчасно розглядають справи, або неефективно використовують трудові та / або фінансові ресурси. У 2018 році 351 суд, тобто половина всіх судів України, використовував ресурс неефективно через надлишок трудових та або фінансових ресурсів. Але при цьому майже сотні судів в Україні у цьому ж році ресурсу не вистачало. У 2020 році спостерігався аналогічний тренд [14]. Зважаючи на це, очевидно, що за результатами проведеного аналізу ефективності діяльності суду не вживаються належні заходи щодо оптимізації використання наявних у судів ресурсів чи навпаки – надання судам додаткових ресурсів, у разі якщо їх недостатньо, для забезпечення здійснення покладених на них завдань з відправлення правосуддя. Фактично аналіз діяльності судів лише формально фіксує ефективність чи неефективність діяльності суду. Навіть якщо порівняти оцінювання роботи суду за базовими та комплексними показниками з процедурою аналізу судів, то одним із кінцевих етапів оцінювання має бути підготовка робочою групою діагностичного звіту, розробка на його основі плану дій щодо вдосконалення роботи суду, затвердження вказаного плану та рішення про його виконання зборами суддів. Звісно, що процедура оцінювання роботи судів за базовими та комплексними показниками також не є досконалою, однак затверджена Наказом Державної судової адміністрації України № 286 від 07.06.2018 р. Методика аналізу діяльності судів взагалі не передбачає відповідальних осіб за збір та обробку даних, етапи проведення такого аналізу, вимоги до оформлення та оприлюднення отриманих результатів, а також подальших дій як Державної судової адміністрації України, так і судів, діяльність яких відповідно до проведеного аналізу є неефективною.

Висновки. Таким чином, сьогодні існує дві процедури визначення ефективності виконання судом своїх завдань та функцій відповідно до національного законодавства: оцінювання роботи суду, яке має базовий та комплексний рівні оцінювання, і аналіз діяльності суду. Базові та комплексні показники оцінювання роботи суду визначені рішенням Ради суддів України, показники аналізу діяльності суду – наказом Державної судової адміністрації, водночас про жодну із процедур не йдеться в Законі України «Про судоустрій та статус суддів», що свідчить про необхідність внесення змін до нього, зокрема, закріплення понять «оцінювання роботи суду» та «аналіз діяльності суду». Серед недоліків оцінювання роботи суду за базовими показниками також відсутність показників, присвячених судовому адмініструванню, які наразі охоплюються модулем «Судове адміністрування», що є складником рекомендованого комплексного оцінювання, тоді як відправлення судом правосуддя залежить перш за все від належного судового адміністрування. Крім того, доцільним є не лише затвердження рішенням зборів суддів плану дій щодо вдосконалення роботи суду, розробленого на основі діагностичного звіту за результатами проведеного оцінювання роботи суду, але й визначення осіб, відповідальних за виконання пунктів такого плану.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуненко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.
2. Терещенко Н.М. Підходи до оцінювання програм, політик та стратегій у процесі аудиту управлінської діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 23. С. 74–79.
3. Москвич Л.М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз : монографія. Харків : ФІНН, 2011. 384 с.
4. Хотинська-Нор О.З. Судова реформа в Україні: особливості сучасного формату. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С. 147–153.
5. Сердюк О.В. Соціологічні аспекти методології оцінювання якості функціонування правових інститутів (на прикладі суду). *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2010. № 1. С. 32–40.
6. Дослідження якості роботи судів з використанням методології карток громадянського звітування : навч. посіб. / проект USAID «Україна: верховенство права». Київ, 2010. 128 с.
7. Кравчик М.Б. Реформування судової системи як важлива складова європейської інтеграції України : дис. ... канд. юрид. наук; 12.00.10. Львів, 2015. 217 с.
8. Рішенням Ради суддів України № 28 від 02.04.2015 р. URL: https://rsu.court.gov.ua/userfiles/file/DSA/RSU_site/2015/risennya2802042015.pdf.
9. Рішення Ради суддів України «Про застосування системи оцінювання суду (СОРС)» № 53 від 17.09.2018 р. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/events/view/risenna-rsu-no-53-vid-17-serpna-2018-roku-pro-zastosuvanna-sistemi-ocinuvanna-sudu-sors>.

10. Застосування системи оцінювання роботи суду: метод. посіб. Київ, 2016. 182 с.
11. Адміністративно-правові відносини за участю господарських судів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук ; 12.00.07. Суми, 2017. 253 с.
12. Про затвердження Методики аналізу діяльності судів: Наказ Державної судової адміністрації України від 07.06.2018 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0286750-18#Text>.
13. Оцінка ефективності роботи судів загальної юрисдикції : визначено переможців. 2020. URL: <https://jur-gazeta.com/golovna/ocinka-efektivnosti-roboti-sudiv-zagalnoyi-yurisdikciyi--vznacheno-peremozhciv.html>.
14. Черногоренко І. Як виміряти (не)ефективність українських судів? 2021. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/04/8/7289290/>.

УДК 342.95:351.753(477)

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.3.24>

ШУМЕЙКО Т.А.

**ВПЛИВ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НА ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ**

**INFLUENCE OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE
ON THE PROCESS OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE POLICY
IN THE SPHERE OF ARMS CIRCULATION IN UKRAINE**

Актуальність теми полягає в тому, що сьогодні систему суб'єктів адміністративно-правового механізму формування і реалізації державної політики у сфері обігу зброї в Україні становлять: 1) суб'єкти владних повноважень, які представлені всіма гілками влади; 2) суб'єкти невластних повноважень (суб'єкти громадянського суспільства). При цьому на практиці найбільший вплив на формування і реалізацію державної політики у зазначеній сфері надає має Міністерство внутрішніх справ України, дослідження якого на сьогоднішній день видається актуальним. Метою статті є визначення міри впливу Міністерства внутрішніх справ України на процес формування та реалізації державної політики у сфері обігу зброї в Україні. Стаття присвячена визначенню заходів впливу Міністерства внутрішніх справ України на процес формування та реалізації державної політики у сфері обігу зброї в Україні. На основі аналізу статусу Міністерства внутрішніх справ України, обсягу повноважень Міністерства, якими воно володіє як суб'єкт формування і суб'єкта реалізації державної політики у зазначеній сфері, а також повноважень у сфері обігу зброї підрозділів Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України та підрозділів Національної поліції України, визначається, що система МВС України надає ключовий вплив на реалізацію державної політики у зазначеній сфері. Вказується, що сьогодні саме в системі Міністерства внутрішніх справ України здійснюються найбільш важливі адміністративні процедури в сфері обігу зброї (насамперед дозвільні та контрольні-наглядові процедури у відповідній сфері), які: визначають якісні та кількісні показники сфери обігу зброї в державі; безпосереднім чином впливають на чинники існування та зростання обсягу тіншового ринку обігу зброї. Автор зазначає, що відповідна «узурпація» владних повноважень в сфері обігу зброї визначається адміністративно-правовим статусом Міністерства внутрішніх

© ШУМЕЙКО Т.А. – кандидат юридичних наук, докторант кафедри поліцейського права (Національна академія внутрішніх справ)